

מסורת הש"ס

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

לו.

עין משפט
גר מצוה

(א) חולין מן (ב) גרמיה: (ג) וי"ג (ד) וי"ג (ה) וי"ג (ו) וי"ג (ז) וי"ג (ח) וי"ג (ט) וי"ג (י) וי"ג (יא) וי"ג (יב) וי"ג (יג) וי"ג (יד) וי"ג (טו) וי"ג (טז) וי"ג (יז) וי"ג (יח) וי"ג (יט) וי"ג (כ) וי"ג (כא) וי"ג (כב) וי"ג (כג) וי"ג (כד) וי"ג (כה) וי"ג (כו) וי"ג (כז) וי"ג (כח) וי"ג (כט) וי"ג (ל)

תורה אור השלם

1. עשר תעשר את כל תבואת ארץ ישראל ויבא יתרון שנה שנה וי"ג דברים יד בכ

הגרות הב"ח

(א) גב' חז' עולא בר חנינא יניק גב' וכן גרמיה:

מוסף רש"י

יראה שנשפכה בקיטון. כשר הריאה ניטח סתן כמין כדור עגול. כדור פלוט"א: מרמזה לנספה ומסופה לחמה סתן הקיטויס וחולין מן. והוא קיימא סימפונהא. שאם נמחק הקיטויס וי"ג אחריו הפוח רבו פסול. טעמא דרמיה דר אחר דתמא וילא: וי"ג רש"י כ"ז.

כבולה. כשר: **במקלסה**. פסול דמנומר הוא: **חני עולא בר חנינא**. אניקב ולא חסר קאי דמכשר מנא דמתי' ואתא האי מנא למימר דאם מפולג הוא מלידו לנידו פסול נקבב כל שהוא אפילו של מחט ורקב שאינו מפולג בכאסר אס רחב כאסר פסול ואע"פ שלא חסר כלום כגון שחבב צו יתד ענה ומתי' נפשות מלאסר ובשאינו מפולג: **סימני טרפה**. שהנהמה וטרפה נה ולקמיה מפרש ליה: **נקלף**. סימני טרפה הוא דהיינו הגלודה: **נסדק**. דהיינו נגרמת שנסדק כולה שלא נשמיר נה חוליא למעלה וחוליא למטה: **ניקב**. כגון יניק קרום של מוח: **ניקב שנשפכה בקיטון**. הנשר שבחן הקרום ניטח ונעשה כמים: **הא לא קיימי סימפונהא טרפה**. אלמא מסימני טרפה הוא: **הכא מאי**. אס ניטח וקיימי סימפונהא דהיינו חדרי הרע שבגרעינין נמוס: **סרוחי מפרסה**. נרקבת: **ספוח סרוח**. מפרש לקמן: **כנוש**. כחומן או נחמדל: **שוק**. מנושל ר"ע יומר כזור נרותין: (א) **כדור**. העשוי כמין כדור עגול. **הסיוס**. שנים דבוקין יחד: **הסוסר**. קטן כפול הלגן: **גידלו כדפוס**. שעישה לו דפוס כשהוא קטן ונמחו כמחו כמחומר וגדל כדמה הדפוס. **דפוס פורמא"ל נלע"ז**. כל נדב העשוי לעשות למדמו דברים אחרים על גביו כמו מנעלן או כמחו ענין שהיו עושין קדרות ללחם הפנים שיכניסו העיפה לתוך הקדרה והלחם נעשה כזורתה כגון אלו קרי דפוס: **מין כריה אחרת**. שאינו דומה לאחריו כלל: **מאי לאו** **ספוח מכחון**. שנפחתו ונרקב כמחון: **סרוח מכפניס**. וקליפתו קיימת כמין ריאה שנשפכה כקיימן: **לא ספח אע"ג דלא סרח סרח אע"ג דלא ספח**. תפח אינפלי"ה נלע"ז: כגון שנפלו עשמים נתלוט ותפח. סרח נרקב. **לא תפח נרקב סרח**. ריחו רע מתחת תולעים שאכלוהו: **דומה לכושי**. שגדל כאן והרי הוא שחור: **פסול**. שגמיה הוא קונטרפ"ט נלע"ז אבל טשי עממו היינו טעם דכשר דלורחיה הוא: **הא לן והא לכו**. לעולם מתי' כושי נמי פסול ולא קשיא מתימין לגבי ארץ ישראל שרחוקין ממין כוש ואינם רגילים בהם בקרייתם לכוש ורגילין בהם ומכל מקום בגדל כאן ודומה לכושי נדמה הוא ופסול: **רבי עקיבא**. דלמח דעד גמר ביטוליה לא היו אחריו פרי ורבי שמעון אמרו דבר אחד: **פותר אס האפרוסיס בקוטען**. מן המעשרות: **כרבנן סבירא ליה**. דמיימין כמעשר דפרי הוא הואיל ותחילתו וסופן אובל: **כני אדם מוילין לוריפס**. פרי העשוי ללחוח ולא משכמת לה אלא כבשל כל זרכו. והא דנקט אחריו ממש דלא פלוג רבנן בני פלוגמיה לחיובי בקוטען אלא אחריו מן תפוחין דקסברי תחילתן וסופן אובל הוא דבתנן לה פ"ק דמסכת מעשרות כל שחילתו וסופו אובל אע"פ שזמרו כמחומר להוסיף אובל חייב בין גדול בין קטן וכל שאין תחילתו אובל וסופו אובל אינו חייב עד שיעשה אובל כ"י האחרונים והתפוחים חייבין בין גדולים בין קטנים ופליגי ר' שמעון עליהו באחרונים ומדי בתפוחים דקסברי כדרך שבני אדם מוילין קיס לוריפה ואחרונים קטנים שנוטעם אינם לומחין אבל תפוחין קיס ליה דלף על פי שלא ביטלו כל זרכן לומחין ובקטני קטנים אפילו בתפוחין ודאי פליגי הואיל וטעמא ממש מוילין לוריפה הוא: ולו

לגומא שנאחריו כשר פטממו שנמשג העוקן מתוך האחריו וחסרו לפיכך פסול והיינו דמי ר' יצחק בן אלעזר נטלה בזמנו מה שנכנס בתוך האחריו ככוכבה הנכנס ומה באקמיה והקשה בקונטרס על זה שלא מליט בכל מקום פיטמא עוקן ור"מ מפרש שאלו עוקן ופיטמא במקום אחד כבוסף פ' יולא דופן (מה דף מו. ו) וכן גבי סימני צוגרת דתנן בן עזאי אומר משתמחיר פטממו רבי יוסי אומר כדי שיהא נותן ידו על העוקן והוא שוקע וזוהיה לחזור דעוקן הוא חודו של דההמיוק מכניס לתוך פיו ופיטמא הוא הכשר שחתם העוקן משתמחיר סניז וקתא היה נראה מדמיוניו כאלו גבי אחריו פטממו ועוקלו וחוטמו וכן נמי התם גבי דדי אשה משמע ששגשה במקום אחד לצד רלשו של אחריו דעוקן פעמים שיואל מחודו שנכאשו כמין עוקן צולט וקשה כען ולכן קרי ליה עוקן ונטלה פטממו דהיינו בזמנו היינו שנמשג אוחו עוקן ממקום חיבורו ושאלר כמין גומא כדאש האחריו ובפרק יולא דופן (ג"ז סע) פירש בקונטרס חוטמו ספק וכאן פירש בחוטמו אפילו נמשחו הנראה בעיניו נבזה שמשפע ויורד לצד רלשו ובירושלמי אמר נטלה פטממו תמן אמרי ששנומא ששען שהוא לצד רלשו כעין פרח שזעף ובערוך (י) פירש נשס ר"ח נטלה פטממו נרלון הדברים שהוא דד של חוטם כמין פיטמא של דד כדמתן (עוקין פ"ג מ"ג) פיטמא של רימון אצל (הא) דלמח רבי יצחק נטלה בזמנו הוא קשה הען הנתון באחריו כאותו דשחיתת חולין (דף מ:.) הלי (י) (בוכנא) דלמטא דשף מדוכמיה טריפה מתוך פירושו משמע דפטממו וזוכנתו מרי מיני נינהו זה בעוקן זה ברלשו ולא נא (ו) ר' אלעזר בר יצחק לפרש אלא להוסיף על המשנה ובשם רבינו גרסום מאור הגולה פירש בערוך כפירוש רבינו יצחק ברי יהודה הלוי: **הא כבולה הא בבקצתה**. פי' בקונטרס במקצתה פסול דמיחיו כמנומר ורבינו חננאל פי' איפכא כבולה פסול דלעריפות מדמי לה בשמעתי' וגבי טריפות אשכחן בפרק אלו טריפות (חולין דף נה:) הגלודה טריפה ואם נשמיר נה כסלע כשרה דהדלח כריח וכן מוכח מדפריין אי נקלף מנינא כלומר אס סימן טריפה דקא אמרינן היינו נקלף דסימן טריפה הוא הגלודה מנינא כמתי' שהוא פסול באחריו משמע כהדין דענין טריפה מיפסול: **אי נסדק חנינא**. שהוא כעין טרפות נגרמת שנסדקה כולה שלא נשמיר נה חוליא למעלה וחוליא למטה מנינא כמתי' נסדק פסול וברי בה גוונא שנסדק על פני כולה אי יניק שבס הוא סימן טריפה כמו יניק קרום של מוח והשתא הא דפריין עלה מנינא לא היו כעין אחריי אלא כלומר מנינא שהוא כשר גבי אחריו כדקתי מתי' יניק ולא חסר כשר ומכל מקום אע"ג דלענין טרפות אסור התם הוא משום דקרום לחודיה קאי אצל הכא כוליה אחריו חיבור הוא ודמי לניקב הלכ ולא לבית חללו ויתכן דגבי אחריו נמי אס יניק עד חדרי הרע שהגרעינין לתוכן פסול אע"ג שלא חסר ולעיל דבעי נקב מפולג היינו שלא כנגד אותן הדברים ואם יניק עד שם בכלל מפולג הוא דלאתן הדברים במקום סימפונהא דריאה קיימי כמיונה שמעתי' דבעי ליה למיפסל נשפכה בקיטון משום דלא קיימי סימפונהא ואי היה מפרשי דמתימין דקתי יניק וחסר כל שהוא פסול מרי מיני נינהו הוה יחא טפי דהו מנינא דומיה דאחריי כולמר יניק ולא חסר כשר: יספא יניק ולא חסר כשר:

כד א"מ פ"ה מלמט לולב הלכה ד טושי"ט: א"ה פ"ה מלמט ספ"ק ו: סה ב מ"י שם טושי"ט: כה ספ"ק ו: סג ג ד מ"י פ"ה מל' שמייה הלכה ט סתג פסין סג טושי"ט יד פ"י לו ספ"ק ו: סד ה (מ"י) פ"ה מלמט לולב הלכה טו סתג פסין מד טושי"ט א"ה סימן מלמט ספ"ק ו: סה ו מ"י שם טושי"ט שם ספ"ק ו: סז ז מ"י שם טושי"ט שם ספ"ק ו: סח ח (טושי"ט) שם ספ"ק ו: ט ט מ"י שם טושי"ט שם ספ"ק ו: טו י מ"י שם טושי"ט שם ספ"ק ו:

לעני רש"י

פירוש"א. כ"ד. מפרש"א. צורה הבית. אינפלי"ה (אינפלי"ה). להנחת. קונטרפ"ט. (קונטרפ"ט). בעל-טף. מפורש. כל המנות. חריגות.

רבינו חננאל

יניק וחסר כל שיהו פסול. חני עולא בר חנינא יניק נקב מפולג בכשירו, ושאני ספולש בכאסר. בעי רבא נולדו בו באחריו סימני טריפה, כגון שושפך כקיימן (מהו) ואמרין ת"ש אחריו הפוח סרוח פסול, מאי לאו הפוח מבחין וסרוח מכפניס, וקתינו פסול, ודחיתן ולא אידי ואידי מבחין, ולא קשיא הא דאיתמא ואחר כך סרח, והא דסרוח ואחר כך איתמא, ולא איפשטא. אחריו כושי פסול. אוקמה אבי דומה לאדם כושי פסול, אבל אחריו כושי כשי, ורבא אוקמה בארץ ישראל שנו שארונן כושי פסול, שאחריו קין אינם שחורים, אבל בבבל שאחריו קין שחורים כושי כשר. (אחריו) הבורס כדכתיב אבות אכלו בורס. ר' עקיבא פוסל, וחכמים מכשירין. והלכתא כחכמים, ור' שמעון דפטר את האחריו בן קוטען מן המעשר, בשית"ר עקיבא אמר.